

Info fra avlsrådet for finskstøver

Avlsrådet for finskstøver er et valgt organ på RS i NHKF etter forslag fra FFN. De som er valgt inn sitter der på frivillig basis. Avlsrådet sin oppgave er å forbedre jaktegenskaper, helse, mentalitet og eksteriør.

Vi i avlsrådet søker informasjon om genetik og avl etter beste evne, mer kan egentlig ikke kreves. Vi samarbeider med våre kolleger i nabolandene, og målet er, som i Sverige og Finland, å bevare og forbedre rasen med perspektiv på framtida. Et av de viktigste målene er å få en bredere avlsbase, skape sunnere hunder og beholde/øke de jaktlige egenskapene i en situasjon hvor registreringstallene dessverre synker.

Å nå alle hannhundeiere og tispeeiere der ute er krevende, men å nå flest mulig er vårt mål. Harejegere er jo kjent for å ha sterke meninger. Vårt avlsråd er ikke ute etter å herske eller ramme enkelte hundeeiere, men vi er forpliktet til å stå på det vi mener er til beste for rasen i en situasjon hvor nedgang i registreringene slår imot oss. I et gullår som 1990 ble det registrert 477 valper, 10 år etter, i 2000, var tallet 363. Ytterligere 10 år senere (2010) ble det registrert bare 136 valper. Det er på bakgrunn av denne utviklingen vi ser nødvendigheten av å innføre registreringssperre på 20 % av gjennomsnittlig, årlige registreringer de siste 5 år, hvilket vil si 32 avkom per hanhund. Rent teoretisk vil det si at en hanhund kan få registrert opp imot 40 avkom. Regelen i NKK praktiseres nemlig slik at dersom en avlshund for eksempel skulle ha 31 valper registrert etter seg, så kan den få ytterligere ett kull registrert. Med andre ord er dette slett ingen dramatisk endring i det som har vært praktisert til nå, slik kritikerne har yndet å framstille det. Det er storm i et vannglass, ikke noe annet. Det det koker ned til, er hvor mange avkom det er sunt for rasen at hvert individ får. Hva mener de som kritiserer dette så bastant er fornuftig? 50 avkom, 60 avkom eller enda flere??

At folk som er uenig skal rakke ned på ringer og avlsråd i sosiale medier virker fryktelig ødeleggende. Alle blir tapere på slike splittelser. Hadde dette ikke vært blåst opp i disse mediene, men kommet rett dit det hører hjemme, kunne det blitt løst på en mer fruktbar måte. Konstruktiv kritikk må og skal et avlsråd tåle, men formen er uakseptabel dersom en ønsker det beste for miljøet og dermed rasen.

Dette med registreringssperre ble allerede sommeren 2012 lagt ut på FFN sine sider: Under info fra avlsråd. **Målsetting:** *Avlsråd/nemder sender felles søknad til NHKF sammen med Svenska Stövarklubben om at det blir en felles avlsbase. Og der det fremkommer at ingen hanhund blir brukt på mer enn 6 kull. (Til sammen i Norge og Sverige eks 4 kull i Norge pluss 2 i Sverige). Og for tisper 3-4 kull. Avlsrådet ser dette som nødvendig for å beholde størst mulig genetisk variasjon. Og at innavlsgraden holdes på et nivå som ivaretar det helsemessige på en forsvarlig måte. Avlsnemd/råd i Sverige og Norge har hatt møte om dette og er enige om at matador avl ikke er ønskelig. En felles søknad om avlssperre ventes å foreligge våren 2013. Grunnlaget for dette er nedgangen i antall registreringer, som har falt med 60-70% siden 1995 i Norden.*

At avlsrådet kunne ha vært bedre på informasjon rundt dette må vi bare erkjenne. Hadde sekretæren gjort jobben sin så skulle møtereferatet fra sommeren 2014 vært sendt til webmaster og lagt inn under info fra avlsråd. Noe av unnskyldningen får være at det var på dette møtet leder i avlsnemd muntlig ble valgt som sekretær for avlsrådet. I det referatet sto det at avlsrådet var enstemmig enig om at registreringssperre skulle søkes om til RS 2015. At det ikke kom ut må avlsrådet finne seg i å ta kritikk for. Registreringssperre er ikke uten grunn innført i Sverige og Finland. Informasjonen hos oss har vært litt så som så, men la ikke det overdrive det viktige i saken. Det er vår bestemte mening at dette er korrekt å gjøre også i vårt land. Vi ber om at «harehund-Norge» støtter oss i dette.

Hvorfor registreringssperre på Finskstøver

Møte i avlsråd i Valdres 04.07.2012 ble det satt opp som målsetting at avlsråd/nemd skulle sende en felles søknad om avlssperre mellom Norge og Sverige. Etter litt arbeid med dette fant vi ut Sverige allerede hadde innført avlssperre. Saken ble lagt litt på is, inntil NHKF tok dette opp på møte i 15.03.2014. NHKF kunne informere at NKK hadde åpnet for avlssperre/registreringssperre. Dette måtte fremmes av de respektive avlsrådet og vedtas på representantskapsmøte.

Avlsrådet velger å søke om registreringssperre på 20%. Dette er beregnet ut i fra statistikk over antall fødte valper i Norge de siste 5 årene. Avlstallet på finskstøver de siste 5 årene ligger på rundt 160 valper. Ut i fra denne statistikken vil derfor en registreringssperre på 20% i Norge være godt tilpasset hunderasen. Vi mener dette vil være med på å sikre en god bærekraftig rase.

Avlsrådet mener en registreringssperre er nødvendig ettersom vi ser at noen hunder blir brukt mye i avl. Skal vi ha en bærekraftig, sund og god rase i fremtiden må vi ha genetisk bredde. Blir enkelte hunder brukt mye, vil dette resultere i mangelfull genetisk bredde.

Genetisk bredde er viktig når vi skal ta vare på en rase hvor registreringstallene på valper synker drastisk. For å bevare og fortrinnsvis øke det genetiske mangfoldet i rasen, bør matador avl og tett innavl unngås. NKKs grunnleggende anbefaling er at en hund ikke bør ha flere avkom enn tilsvarende 5% av antall registrerte hunder i rasepopulasjonen i en fem års periode. Regelen er laget for å hindre at for mange er i nær slekt med hverandre. Dersom få avkom etter en "matador" blir brukt videre i avlen vil matadoren få liten innvirkning på fremtidige generasjoner. Men den vil likevel være med på å påvirke avlsutvalget, da det vil bli færre avlshunder å velge mellom i neste generasjon. Da det blir vanskelig å finne hunder som ikke er i slekt med matadoren. I en liten populasjon vil dette føre til at store deler av hundene vil være i ganske nær slekt med hverandre, dette er viktig for oss i Norge hvor populasjonen er lav. Det kan være svært uheldig, hvis det senere viser seg at denne hunden likevel enten hadde eller var bærer av en sykdom, for da kan dette ha spredd seg til mange før man oppdager det. For antallsmessig små raser er det viktig at tilstrekkelig antall brukes i avl, at det er en tilnærmet jevn fordeling mellom antall tisper og antall hannhunder som brukes. Og at ikke for mange av disse er i slekt. Avlen bør spres på flere individer.

Etter forhåpentligvis innført registreringssperre hos Finskstøveren, håper vi at hannhunder blir brukt med mål og mening. Det vil si at en hannhund blir brukt fornuftig og har ett til to kull, og ser hvordan hunden utvikler seg jaktmessig og mentalt, og ser an hvordan avkommene blir. Deretter evaluere om den skal ha flere kull eller om det er en kull bror som burde brukes. Avler hannhunden bra og har en stor avlsverdi og har gått over 20% grensa vil det bli søkt om at denne skal få ett kull til.

Vi i avlsrådet har som mål å få til ett nedfrysingsprosjekt av sæd. Dette er for å bevare genmaterialet.

Det er viktig at folk skiller på avlsverdi og bruksverdi. Gode hunder bør få flere valper enn andre, men den må ikke få for mange. En god avlshund er en hund som gir gode, sunne avkom og da bør det være mulig å benytte en av sønnene istedenfor. De beste hundene bør ha flere avkom enn de som ikke er så gode, alle egenskapene tatt i betraktning. Men de bør ikke få for mange avkom, da det vil innsnevre avlsbasen for mye. Det er slett ikke nødvendig med mange kull for å kunne bringe en hunds gode kvaliteter videre til fremtidige generasjoner.

Det som kjennetegner et godt avlsdyr er at det har evnen til å få gode avkom, og ikke nødvendigvis at det selv er så fenotypisk godt. Det er derfor ingen argumenter for å bruke en slik hund i årevis. Er hunden avlsmessig av høy kvalitet vil den nemlig i løpet av få år ha fått avkom som vil(bør) være enda bedre (sitat Frode Lingås)

Det er altså viktig å sørge for at så mange som mulig av hundene i små populasjoner blir brukt i avl og at det er en så jevn fordeling mellom hannhunder og tisper som mulig.

I Sverige har man innført registreringssperre på 10kull (18%) de ser nå at dette er litt høyt. Innavls graden stiger, avlsrådet i Sverige har gått inn for å ikke overskride 2,5% i innavls grad.

I Finland har de innført registreringssperre på 150 avkom etter en hane. (10%) i Finland blir 40% av populasjonen brukt i avl, det betyr at slektskap og slektskap i %(innavl) øker hele tiden. Den indre innavlsgraden på finskstøver er da på 12% i Finland.

Antall fødte valper for 10år siden. 2001-2005

Land	2001	2002	2003	2004	2005
Finland	2734	2360	2290	2395	2126
Sverige	676	499	526	539	496
Norge	223	343	219	236	246

$1286/5=253$ (avkom)

253 avkom i snitt på 5år.

$253 \times 20\% / 100 = 50$ (avkom) snitt per kull 6,3, det vill 8 kull

Avkom fra 2006-2010

Land	2006	2007	2008	2009	2010
Finland	2144	2129	2024	2086	1784
Sverige	518	489	545	483	461
Norge	200	243	229	194	136

$1002/5=200$.

200 avkom i snitt på 5år.

$200 \times 20\% / 100 = 40$ (avkom)snitt pr kull 6,3 det vil bli 6 kull.

Antall valper født per år.

Land	2010	2011	2012	2013	2014
Norge	136	185	134	177	168

Totalt født valper på 5 år er 800 stk.

(NKKs grunnleggende anbefaling er at en hund ikke bør ha flere avkom enn tilsvarende 5% av antall registrerte hunder i en rasepopulasjon i en 5-årsperiode.)

$800 \times 5\% / 100 = 39,75 = 40$ valper.

Vi har lagt oss på 20% av snittet på en 5års produksjon, det vil si:

$800 / 5 = 160$

20% av dette er $160 \times 20 / 100 = 32$ valper.

Statistikken viser at det blir født færre og færre valper med åra. Klarer vi å stå sammen å kultivere rasen og komme opp på ett snitt tall på mellom 150 og 200 avkom årlig vil dette gi en god genetisk bredde og ha en innavles grad så lav som mulig.

Vi må da ha mellom 24 og 32 fødte kull i året. Skal vi ha et godt genetisk mangfold må vi ha flest mulig hunder i avl.

Vi ser da nødvendigheten med å presse frem bruken av flere hannhunder.

Håper flere tisper eiere tar sjansen på å bruke unge håpefulle hannhunder med gener som det ikke er mye av. Ser tendensen på at mange tisper eiere vil avle på det samme blodet, la oss ikke gå fella at alle velger hannhunder med dette blodet. **Vi må ha genetisk bredde.**

Skal vi ha en finskstøver når vi **unge** blir pensjonister, må vi ta grep nå. Vi må stå sammen og kultivere rasen på best mulig måte.

NKK sier at dersom en hunderase har en innavlsgrad på under 2,5%, tilsvarer dette en bærekraftig rase. Skal vi oppnå dette i fremtiden, må vi avle på mest mulig genetisk variasjon.

Avlsrådet har vært i kontakt med genetisk ekspertise (Frode Lingås) opptil flere ganger. Han har ved flere anledninger vært i kontakt med og i møter med avlsrådet. Avlsrådet hadde møte med han i Valdres 17.09.11 da hadde han foredrag om sykdommer og situasjonen i finskstøver som rase. Da ble det tatt opp viktigheten med genetisk variasjon.

Viktigheten med genetisk variasjon kom opp som en stor sak i avlskonferansen vi hadde med Norge, Sverige og Finland i 2012. De som deltok i den konferansen fikk innblikk i rasens tilstand. Rasens populasjon er for nedadgående og det blir mindre og mindre genetisk variasjon. Da kunne Frode Lingås informere at det gikk mot 1 stor harehund rase hvis vi ikke tok grep.

RAS

- Få flere hannhunder inn i avlen, færre kull pr hund, drive størst mulig grad av utavl og vektlegge avl på sunne individer.
- For å beholde størst mulig genetisk variasjon, kan det imidlertid settes ytterligere begrensninger der det forekommer flere aktuelle avlshunder i nær slekt.
- Hver tisper bør ha maksimum 3-4 kull

Hvor stor del av norske hunder brukes i avl?

Som sagt flere ganger før, skal avlsdyrene velges blant den beste halvparten av populasjonen. Men hvor stor del av de registrerte hundene brukes egentlig i avl?

For de fleste rasene blir bare i størrelsesorden 7-20% benyttet i avl, enkelte raser kommer ikke over 10%. En av årsakene kan nok dessverre være at enkelte hannhunder blir svært populære og dermed får lov å dominere avlen i altfor stor grad.

(Hentet fra NKK sine sider artikkel om oppdretteren av Astri Indrebø)

Unngå matador avl!

Den svenske genetiker Per-Erik Sundgren kom for mer enn 20 år siden med følgende læresetning: *En hund bør ikke ha flere avkom enn tilsvarende 5% av antall registrerte valper i rasen over en 5 års perioden.* Dette betyr at dersom det de siste 5 årene er registrert gjennomsnittlig 200 hunder pr år, bør ikke en hund av denne rasen bli far til mer enn ca 50 valper. Dette høres kanskje ganske strengt ut. Men etter å ha vært tilstede på et foredrag av IHJ Gubbels fra Holland i forbindelse med et møte i FCI Breeding Commission i juni, er det kanskje ikke så strengt likevel. Den hollandske kennelklubben legger nemlig 4% og 2,5 år til grunn for sine registreringsrestriksjoner for enkelte raser.

Dette beregningsgrunnlaget vil tilsa at dersom en hannhund skal kunne ha ca 50 avkom, må rasen være så stor at det registreres gjennomsnittlig 500 hunder pr år av denne rasen! I Holland har man vedtatt å innføre registreringsrestriksjoner, ikke bare anbefalinger, for enkelte raser med dette som grunnlag omregnet til antall kull. Da kan vi snakke om at det begynner å bli strengt!

(Hentet fra NKK sine sider artikkel om oppdretteren av Astri Indrebø)